

UROCZYSTOŚĆ UPAMIĘTNIAJĄCA 80. ROCZNICĘ WYWÓZKI MIESZKAŃCÓW TYKOCINA DO OBOZÓW KONCENTRACYJNYCH

27 maja 2024 r. odbyły się w Tykocinie uroczystości upamiętniające 80. rocznicę wywózki mieszkańców do niemieckich obozów koncentracyjnych.

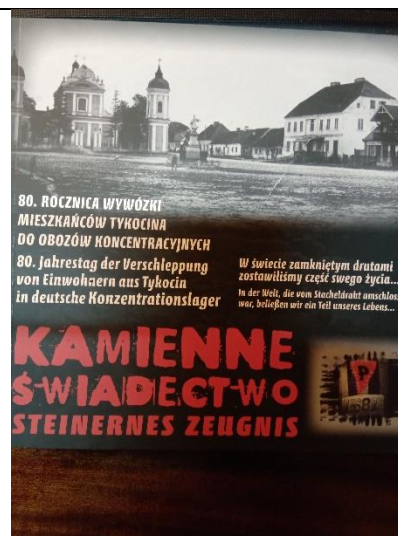
27 maja 2024 r., poniedziałek, upalny, słoneczny dzień. Z placu Czarnieckiego wyruszamy na cmentarz aby wziąć udział w poświęceniu nowego pomnika upamiętniającego Więźniów obozów koncentracyjnych, który powstał w miejscu starego z roku 1978, zniszczonego, który wzniesiony został z inicjatywy byłych Więźniów i przez nich był ufundowany. Nowy pomnik został ufundowany przez wiernych parafii p.w. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie w hołdzie mieszkańcom Tykocina wywiezionym do niemieckich obozów koncentracyjnych w 1944 r.

Dalsza część uroczystości odbywała się na Placu Czarnieckiego. Stoję na trybunie i myślę, że powinniśmy milczeć wobec dramatu, który rozegrał się tutaj 80 lat temu. Patrzę na ten plac, na kościół i próbuję sobie wyobrazić mieszkańców Tykocina 27 maja 1944 roku wypędzonych o 4 nad ranem z domów, przerażonych, stojących na tym placu.

Plac Czarnieckiego w Tykocinie, wystawa „Kamienne Świadectwo”

Folder wystawy na Placu Czarnieckiego

Kobiety, mężczyźni, dzieci, całe rodziny. Stali skuleni, przytuleni do siebie. Pamiętali przecież rzeź mieszkańców wyznania Mojżeszowego jakiej dokonali niemieccy oprawcy w 1941 roku. Czy to samo stanie się z nimi? Czy wszyscy zostaną rozstrzelani? Tak się nie stało, na szczęście. Do niemieckich obozów koncentracyjnych wywieziono z Tykocina 400 osób – kobiety do Ravensbrück, skąd później większość z nich przeniesiona została do Sachsenhausen-Oranienburg i Bergen-Belsen, gdzie były wykorzystywane do niewolniczej pracy w fabrykach amunicji. Mężczyzn wywieziono do Gross-Rosen, Sachsenhausen, Dachau, Mauthausen, Buchenwald, Mittelbau-Dora, Flossenbürg, Natzweiler, Bergen-Belsen i ich podobozów.

Słuchałam w skupieniu przejmującego przemówienia Pani Marzeny Pisarskiej-Kalisty – mówiła: „...był ciepły, majowy świt i pachniały bzy, ten zapach roznosił się po uliczkach miasteczka i mieszkańcy, którzy szli na ten plac wypędzeni z domów myśleli, że kiedy będą wracać, to zerwą sobie gałązki tego bzu i zabiorą do swoich domów...”. Większość do domów już nie wróciła tego dnia. Wymieniła swoich bliskich, którzy zostali wywiezieni do niemieckich obozów koncentracyjnych: Alicja Pisarska, matka, miała 17 lat, Eugeniusz Pisarski, ojciec, miał 19 lat, brat ojca Stanisław Pisarski miał 16 lat, Henryk Pisarski, Franciszka Pisarska, Czesław Pisarski - to dalsi członkowie Jej rodziny. Prawie każdy mieszkaniec Tykocina ma taką wojenną historię rodzinną.

Na tym placu, cztery rodziny odzyskały pamiątki po więźniarkach przywiezione przez pracowników Archiwum Arolsen w ramach akcji StolenMemory – 3 obrączki i jeden łańcuszek z medalikiem – „dotknęli” swoich bliskich. Bardzo wzruszające momenty.

Pamięć powinna trwać i być przekazywana dalej, kolejnym pokoleniom – uczennice ze szkoły podstawowej w Tykocinie wzięły udział w tej uroczystości, odegrały sceny z 27 maja 1944 r., odśpiewały wzruszające pieśni. Są nadzieją, że echo głosów więźniarek i więźniów nigdy nie zamilknie.

W kościele p.w. Trójcy Przenajświętszej, została odprawiona msza św., usłyszeliśmy w czasie kazania, że 27 maja 1944 r. wieczorem odbyło się nabożeństwo majowe, w czasie którego modlono się za wszystkich wywiezionych mieszkańców Tykocina.

Kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej

W Alumnacie odbyła się promocja książki Marzeny Pisarskiej-Kalisy „W świecie zamkniętym drutami...Mieszkańcy Tykocina w obozach koncentracyjnych 1944-1945”, na napisanie której poświęciła ponad trzy lata. Jest zbiorem relacji Świadków i ich rodzin, zawiera bogatą dokumentację fotograficzną, spis wywiezionych mieszkańców z fotografiami i krótkim opisem zdarzeń.

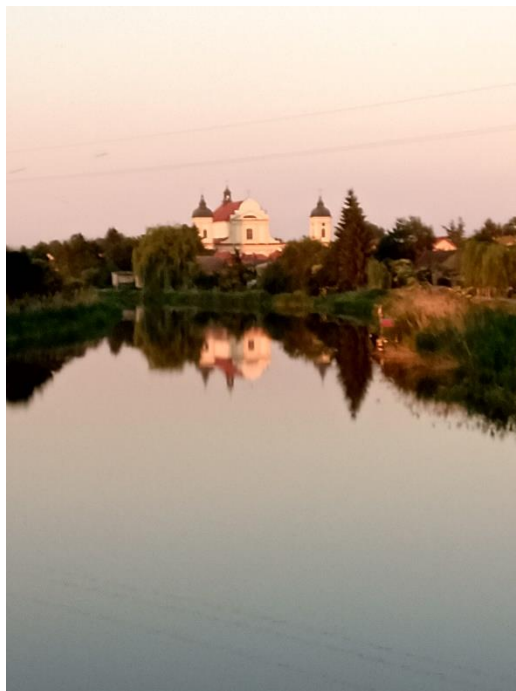
Promocji książki towarzyszyło ważne wydarzenie. Swoją relację przedstawił żyjący Świadek, Witold Pisarski, który znalazł się razem z kolegami na Placu Czarnieckiego 27 maja 1944 r. Miał wtedy 12 lat, dzisiaj jest 92-letnim mężczyzną, który pamięta tamte wydarzenia i w spójnej, poruszającej relacji nam je przedstawił. Jego rodzice zostali wywiezieni do obozów koncentracyjnych. Przeżyli.

Alumnat, na zdjęciu po prawej stronie z mikrofonem Pan Witold Pisarski, obok po Jego lewej stronie Marzena Pisarska-Kalisy – promocja książki „W świecie zamkniętym drutami...Mieszkańcy Tykocina w obozach koncentracyjnych 1944-1945”

Pamięć trwa, a echo niesie wspomnienia ponad leniwy nurt Narwi, która przepływa przez Tykocin.

Bulwar nad Narwią, widoczne wieże kościoła p.w. Trójcy Przenajświętszej

W uroczystościach wzięły udział: Monika Kwiatkowska, Elżbieta Kuta, Justyna Żabicka reprezentujące Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück

Opracowała: Elżbieta Kuta, zdjęcia z archiwum autorki tekstu.

Relacje i galeria zdjęć na stronach:

<https://bialystok.tvp.pl/77759913/80-rocznica-masowej-wywozki-mieszkancow-tykocina-do-obozow-koncentracyjnych>

<https://poranny.pl/w-tykocinie-uczczono-80-rocznice-masowej-wywozki-mieszkancow-do-obozow-koncentracyjnych/ga/c1-18565603/zd/76461129>